

## SREČANJE Z UPOKOJENCI

Letošnje srečanje z upokojenci Dekorativne, ki sta ga organizirala mladina in sindikat tovarne, je bilo 20. maja. Čeprav nas je vreme pri sami pripravi precej begalo, je bil ob določenem času kotichek v jami za sprejem prijetno urejen.

Ob dvanajsti uri so že prihajali prvi upokojenci vedrega in nasmejanega obraza. Prvi pozdravi z našimi uslužbenci ter pozdravi med samimi upokojenci so potekali v znamenju veselja nad ponovnim snidenjem.

bro poznajo našo tovarno in življenje v njej, mogoče bolje kot marsikateri sedanji član kolektiva. Zato vsekakor zaslužena nagrada in priznanje zmagovalcu.

Vsem tistim, ki se radi zavrtijo, je bil namenjen srčkov ples. Zaplesali so tisti pari z modrimi in rdečimi srčki, ki so imeli enake številke. Po žrebanju pa smo spet dobili zmagovalni par srčkovega plesa, ki je prejel nagrado.

Vzdušje med vsemi je bilo veselo, mnogi so pokramljali s

\* \* \*

Iskreno se vam zahvaljujemo za vse, tovariši in tovarišice iz naše Dekorativne, ki pridno opravljate vsak svoje delo zase in za nas upokojence.

Zelo smo veseli vaših uspehov, zelo radi se vračamo med vas, čeravno nas je bilo že več, ki nismo mogli za stroje, da bi si ogledali še zadnje novosti. Starost nam ne prizanaša in ne moremo se več gibati tako kot nekoč. No, pa saj nismo samo stari, med nami so tudi bolj mladi, ki pa so žal invalidsko upokojeni. Vidite, dragi sodelavci, kako nesreča v srečo kane. Tisti, ki ne morejo biti med vami, so pa sedaj med nami, stariimi. Človekova usoda je taka, da se boriš, dokler se moreš, ko pa omašaš, pa imaš že pomoč. Mladi mislijo, saj nam to tudi pripada, toda v stari Jugoslaviji ti ni padalo drugega kot delo, če si bil zdrav. Seveda si takrat imel tudi bolniško, toda kratkotrajno, potem pa si si moral pomagati kakor si vedel in znal. Od leta 1935 so se začele pravne borbe za nas delavce. Povsod so bila protestna zborovanja, skupinski pohodi v mestu, stavke. Potem pa, ko smo si malo opomogli pa je prišlo še največje zlo človeštva — vojna. Prišli so Italijani, Nemci, ustaši, belogardisti. Skratka, bilo je kot bi svet znorel. No, na koncu se je vse dobro končalo. Borili smo se in na koncu zmagali. Vsi si želimo to, da boste hodili po naših stopinjah, saj veste, da je po utrjeni poti najlažje hoditi. Ni lepšega, kot zjutraj vstati, iti v službo in ob 14. uri domov ali pa na sestanek, kajti tudi to spada k svobodi. K svobodi spada tudi plačan dopust, dosti kruha, avtomobil, lepo stanovanje,



Od vseh naših upokojencev (206) se jih je odzvalo vabilu res lepo število. Žal nekateri niso prišli, poslali pa so kljub temu pozdrave in čestitke vsem navzočim. Tisti, ki že dalj časa uživajo pokoj, so si z zanimanjem ogledali naše obrate in bili navdušeni predvsem nad našo novo Günne tkalnico. Po kosilu sta v imenu vseh pozdravila goste tov. Rode in predsednik sindikata — tov. Modic. V znak zahvale pa je simpatična upokojenka podarila našemu direktorju šopek rož z željo, da se še večkrat srečamo. Prijetno razpoloženi so se upokojenci nasmejali še dobro pripravljenu kulturnemu programu. V hudomušnem skeču so Mavric, Polona in Melita prikazali življenje treh upokojencev, jih spomnili na njihove stare lepe pesmi, ter na koncu skupno z njimi zapeli vsem znano »Mi se imamo radi«.

Po kratkem odmoru, ki ga je popestril ansambel Bogolin s svojimi vižami so se upokojenci izkazali v tekmovalnem delu, kjer so odgovarjali na vprašanja o temah iz Dekorativne. Moramo priznati, da še vedno do-

svojimi nekdanjimi sodelavci ter obujali lepe in žalostne spomine na leta, ki so jih preživeli v našem kolektivu. Prijetne urice vedno hitro minejo, tako se je tudi ta dan že podaljšal v noč, ko so se zadnji upokojenci poslovili z željo, da se drugo leto spet vidimo.

Ivica Trček



če pa postaneš reven je tu še RK in socialno varstvo, ki pomaga v najhujšem. Mislim, da nam je skoraj vsem dobro, razen seveda tistim, ki si na tuj račun prilaščajo tisto, kar smo skupaj dosegli. Tistim se seveda ne godi dobro; so zaprti ali pa še bodo. Toda to so si sami zaslužili.

Generalni direktor se nam je opravičil za lansko leto, ker nam niste mogli dati nagrade, toda bili smo skupaj na GR. Ali ni že to dovolj?

Z vami smo v dobrem in slabem.

Prisrčna hvala za vse kar smo dobili, pojedli in popili. Želimo vam veliko uspehov in osebne sreče, prejmite pa še prisrčne in tovariške pozdrave.

Upokojenka Krivec Marija

## SPOŠTOVANI TOVARIŠI!

Letos ste nas upokoјence povabili že 20. maja 1976, to je najlepši mesec v letu. To srečanje je bilo od dosedanjih še bolj prisrčno, ker ste vanj vključili tudi zabavno kulturni program, pa še vreme nam je bilo izredno naklonjeno.



Že ob prihodu v jamo nas je pozdravljal napis Dobrodošli. Potem, ko smo si s starimi znanci toplo stisnili roke, smo si ogledali tovarniške obrate. Videli smo napredek, kjer se vrtijo samo visoko produktivni moderni stroji, na katerih se naredi mnogo več in boljše kakor smo naredili nekdaj mi na starih in izrabljenih strojih. Tolaži nas pa zavest, da smo takrat gradili temelj današnjemu napredku. Po ogledu tovarniških prostorov smo posedli k mizam, kjer ste nas pogostili z dobrim kosilom in kapljico.

Spoštovani tovariši! Upokoјenci Dekorativne se Vam zahvaljujemo za nakazani denarni znesek, ki bo vsem ob tej draginji zelo prav prišel. Tovarišu direktorju se zahvaljujemo za tople pozdravne besede, v katerih nam je orisal kako iz leta v leto večate proizvodnjo kljub mnogim težavam s katerimi se srečujete. Zahvaljujemo se za zabavno kul-



turni program, ansamblu Bogolin, ki nas je zabaval z narodnimi pesmimi in vižami, hvala pa tudi Vam humoristi. Povzročili ste nam salve smeha, zato je bilo razpoloženje še bolj prisrčno in ga ne bomo kmalu pozabili.

Ko se Vam upokoјenci Dekorativne še enkrat zahvalimo za ta res lep dan, želimo tovarišu generalnemu direktorju Rodetu, Upravnemu odboru, Delavskemu svetu, sindikalni podružnici in vsemu delovnemu kolektivu še mnogo uspehov pri njihovem delu, predvsem pa zdravja in osebnega zadovoljstva z željo, da se še kdaj srečamo.

Upokoјenci Dekorativne

\*\*\*

Ob zadnjem srečanju s samoupravljalci — neposrednimi proizvajalci vašega delovnega kolektiva, smo upokoјenci ponovno in enkratno doživeli vse tovarištvo in spoštovanje, ki ju čutite do nas. Ponovno smo doživeli priznanje za trud, ki smo ga pred davnimi in tudi skorajšnjimi leti s svojim neposrednim delom vložili v našo delovno organizacijo.

Tople tovariške, prijateljske in iskrene besede, ki jih je izre-



kel glavni direktor tov. Rode, so potrdile tesno vez med nami upokoјenci in še aktivnimi delavci. Redke so delovne organizacije, katere bi vzdrževale tako neposredne vezi s svojimi bivšimi proizvajalci. Vsekakor je to iskrena prizadevnost kolektiva, družbenopolitičnih organizacij in vodstva Dekorativne. Menim, da se ob tako humanih dejanjih vse premalo seznanja tudi širša javnost.

Zato se v imenu vseh nas, vaših upokoјencev starejših in mlajših srčno in iskreno zahvaljujem za prikazane delovne uspehe, pogostitev in nagrado. Posebej se zahvaljujem za prisrčne in tovariške besede tov. Rodeta, celotnemu kolektivu in družbenopolitičnim organizacijam kolektiva zato za nas nepozabno pozornost.

Srečno je živeti upokoјencu v prepričanju, da ni zbrisan iz spiska delovne organizacije.

Tovariški pozdrav!

Jožica Košir



Tole pa je bila šaljiva pesmica za upokoјence:

**DRAGI UPOKOЈENCI!**

Hitro leto je minilo  
da nam in vam je željo izpolnilo  
spet ste tukaj zbrani  
kot že več let vi med nami.  
Skupaj smo vas povabili  
da spomine lepe bomo obudili  
na tista dolga leta  
ko vaša srca bila so Dekorativni  
zvesta.

Gotovo vas zanese miel na kraj  
kjer rodila večkrat se vam dobra  
je zamisel  
kjer s svojimi rokami, ustvarili  
ste to,  
kar je zdaj pred vami.

Mogoče ste že slišali za nas  
da krasimo ga kot vi svoj čas  
mi še v tozde smo se razdelili  
čprav smo dolgo se lovili.  
Delamo za izvoz, da devize bi  
dobili,

Rusi dobri, vse bi pokupili,  
če le dober štof bi od nas  
dobili.

Časi zlati so minili  
ko na šiht ste v kangljici fižol  
nosili  
zdaj v menzi naši »skoraja« vse  
dobimo  
če le štroma nam dovolj pustijo.

Pa še par besed o naši jami,  
ki je tukaj sred med nami.  
Reva sama je ostala  
kar je vas ta penzija pobrala,  
čaka vaših veselčnih dni, ko  
večkrat srečni v njej ste vsi bili.

Kaj pa vi povabljenji,  
z obrazov zdravje vam žari  
pustite danes revmo, križe in  
težave  
saj tud nas že večkrat tare.



Le kaj bi vzdihovali  
saj čez poletje boste le šparali  
sonce, voda je zastoj,  
lahko privoščite si lep penzion.  
Na morje se odpeljite  
imeli boste lep pocen dopust  
po želji si železnico izberite  
saj imate tam popust.

Kot vidite je končno le napočil  
dan  
že težko pričakovan, ko se vse  
bo obrnilo  
kar doslej, dragi upokoјenci, vas  
le težilo.  
Zapomnite si to, da živeti vsak  
bo penzionist  
sred palač in bajnih vil,  
a žal, ko danes prvi ni april.

Zakaj bi torej žalostni bili  
sredi lepih teh pomladnih dni  
za ljubezen niso važna leta,  
le da srca vaša zanjo so ogreta.  
Poglejte okoli sebe, našli boste  
sto stvari  
zakar vredno je, da se živi,  
Zato kozarček vinčka si nalijmo  
na čase slabe pozabimo,  
da drugo leto spet se tu dobimo.  
Ivica Trčič

# O zakonu o združenem delu

Kakor smo vam v zadnji številki obljubili, je danes pred nami malo podrobnejša razlaga dela zakona o združenem delu.

Ta zakon je — oziroma bo poleg ustave najvažnejši zakonski akt, pomemben za vse državljanje. Zato naj bi ga vsakdo med nami dodobra spoznal in bil pozoren na morebitne pomankljivosti ali nepravilnosti, ki jih bo treba v javni razpravi poiskati in popraviti.

Stopnjo neposredne praktične uporabnosti ustavnih določil bo zakon razširil do meje, ki je nujno postavljena z obsegom prostega samoupravnega sporazumevanja. S tem bo dosežena večja uporabna jasnost in onemogočena samovoljnost v tolmačenju ustavnih določil.

Zakon predvsem omogoča in nalaga delavcem izvesti tako organiziranost združenega dela:

- v kateri bodo oni sami, na podlagi združevanja svojega dela in družbenih sredstev reprodukcije, s katerimi upravljajo,
- ustvarili tak družbeno-ekonomski splet medsebojnih odnosov na vseh ravneh;

- v okviru katerega si bodo zagotavljali medsebojno ekonomsko-socialno varnost in obstoj;

- z vzajemno odvisnostjo v planiranju, ustvarjanju in delitvi dohodka;

- ter tako skupaj z vsemi, ki kakorkoli sodelujejo v družbeni reprodukciji, zgradili varen, trajen in ekonomsko trden sistem samoupravnega združenega dela;

- ki ga bodo v celoti sami upravljali.

Tako dokončno uzakonujemo temeljno načelo naše družbene preobrazbe, ki zahteva, da MORA UPRAVLJANJE V IMENU DELAVCEV PRERASTI V UPRAVLJANJE DELAVCEV SAMIH.

S sprejetim zakonom bomo fronto borbe za uresničitev ustave zelo jasno začrtali. Z njim bodo nadaljevali pot v naslednjem obdobju poteka naše revolucije, v katerem naj bi bila delavcev graditeljem družbe, v celoti dana oblast to družbo tudi upravljati.

Kot podlago in izhodišča za doseg tega cilja zakon obravnava in postavlja, že v ustavi zasnovane kategorije, kot so:

- družbenost sredstev, dohodka in dela;

- delavca kot temelji subjekt;

- združevanje dela in sredstev;

- dohodkovne odnose in menjavo dela;

- samoupravljanje, sporazumevanje in planiranje;

- odnose med delavci in njihovimi asociacijami;

- vzajemno povezanost pravic in obveznosti;

- sodvisnost in socialno varnost;

- načelo delitve po delu;

- principe družbene samozadovoljnosti in nadzora in drugo.

Vidimo, da bo zakon obravnaval skoraj polovico ustavne vsebine in v tem je njegov poseben pomen. Obravnava namreč prav tisto ustavno vsebino, v kateri je strateški načrt nadaljnega poteka naše revolucionarne prakse, najbolj izrazito za-

stavljen. Ker kot rečeno zakon pomeni »strateški načrt«  
nadaljevanja poti naše samoupravne družbe, bo moral poudarek javne razprave o njem, biti usmerjen predvsem k tej strateški orientaciji. Seveda ne zato, da bi jo spremenili ali odpravili (s tem smo razčistili že v ustavi), temveč zato, da bi jo čimbolj jasno, pravilno in določno opredelili in spoznali.

Ravno zato bomo težili, da bomo svoje prispevke v javni razpravi k osnutku zakona o združenem delu povzemali in gradili predvsem na podlagi svojih preteklih in sedanjih izkušenj ter spoznanj iz samoupravne prakse. Vsebinsko in določila osnutka zakona naj torej med javno razpravo preveri predvsem naša bogata samoupravna praksa ne pa prazni pravni formalizem.

Le tako bo zakon nazadnje res tak kot si ga želimo.

## TEMELJNE DOLOČBE ZAKONA

Temeljne določbe predstavljajo uvodni del zakona. Vsebinsko zajemajo zakonsko snov tako, da obravnavajo vse bistvene elemente, ki opredeljujejo:

- samoupravno združeno delo;

- celoto odnosov v okviru združenega dela;

- ter vse družbeno-pravne subjekte družbenega dela in reprodukcije.

### 4 temeljna ustavna jamstva

Temeljne določbe so torej uvod in izhodišče za ostala zakonska poglavja, v katerih so obširno in temeljito obdelana naslednja delovna jamstva, ki jih delavcu daje ustava:

- da skupno in enakopravno z drugimi delavci odloča o delu in poslovanju organizacije združenega dela ter o zadevah in sredstvih v vseh odnosih družbene reprodukcije;

- da ureja medsebojna razmerja pri delu;

- da odloča o dohodku, ki ga doseže v različnih oblikah združevanja dela in sredstev;

- da si pridobiva osebni dohodek.

### Vsebinska sestava temeljnih določb

Bistvene opredelitve in sestavine samoupravnega združenega dela, ki jih obravnavajo temeljne določbe so predvsem:

1. Pojemovna opredelitev združenega dela in združevanja dela in sredstev:

- opredelitev temeljev združenega dela (2. člen);

- varstvo temeljev združene- ga dela (3. člen);

- namen združevanja dela in sredstev (4. člen);

- pota formiranja sistema združenega dela (5. člen);

- pojemovna opredelitev delavcev in njihov položaja (6. člen);

- funkcionalne pravice delavca temelječe na delu (7. člen).

2. Družbeno-ekonomska opredelitev in postavitev temeljne organizacije v sistemu samoupravnega združenega dela (8. člen).

3. Družbeno-ekonomski identiteta delovne in sestavljene organizacije združenega dela, delovne skupnosti, drugih oblik združevanja dela in sredstev, povezovanja v zbornice in združenja (9., 10. in 11. člen).

4. Dohodek in dohodkovni odnosi kot družbeno-ekonomski motivacija združevanja dela in sredstev, menjava dela, trg (12. do 16. člen).

5. Družbeno-ekonomski položaj potrošnikov v združenem delu (17. člen).

6. Vloga planiranja v združenem delu in družbi (18. in 19. člen).

7. Opedelitev načinov in oblik neposrednega uresničevanja samoupravljanja (20. člen):

- z osebnim izrekanjem, zbori, referendumom idr.;

- z odločanjem preko delegatov in delegacij;

- s kontrolo izvrševanja sklepov ter delovanja organov in služb v organizacijah združenega dela.

8. Samoupravni sporazumi, družbeni dogovori in drugi samoupravni splošni akti kot instrumenti urejanja odnosov in določanja medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v združenem delu (21. člen).

9. Odgovornost delavca za delo in odločanje ter obveznost postopka za varstvo pravic delavcev (22. člen).

10. Opredelitev gospodarskih in drugih dejavnosti, ki se lahko opravljajo s samostojnim osebnim delom z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov (23. do 28. člen).

- temeljni subjekti tega dela; kmetje, delovni ljudje;

- odnosi, oblike združevanja, povezovanja, lastninska pravica, položaj načeloma enak delavčevemu;

- dopolnilno delo drugih delavcev in njihov položaj.

11. Položaj, vloga, pravice in dolžnosti družbenopolitičnih skupnosti v združenem delu (29. člen).

12. Vloga in pravice sindikata kot delavske organizacije v združenem delu (30. člen).

13. Opredelitev organizacijskih oblik združenega dela kot družbeno pravnih oseb in njihov odgovornosti za obveznosti izvajajoče iz razpolaganja z družbenimi sredstvi (31. in 32. člen).

14. Veljavnost zakonov in drugih predpisov glede na sedež organizacije združenega dela (33. člen).

15. Reševanje neskladnosti in sporov iz družbeno-ekonomskih in drugih samoupravnih odnosov, družbeno varstvo samoupravnih pravic delavcev, uresničevanje družbene samozadovoljnosti in splošne ljudske obrambe (34., 35. in 36. člen).

16. Obveznost zagotavljanja varstva delavcev pri delu, varstva delovnega okolja in človekovega okolja (37. člen, 38. člen).

## DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI V ZDRUŽENEM DELU

### Kaj je dohodek?

Osnutek zakona definira dohodek (39. člen) kot:

- del celotnega družbenega proizvoda;

- ki ga delavci v TOZD pridobivajo v denarni obliki,

- kot družbeno priznanje za rezultate svojega in skupnega družbenega dela;

- v pogojih socialistične blagovne proizvodnje;

- in s katerim gospodarijo delavci v TOZD;

- na podlagi svoje pravice do dela z družbenimi sredstvi.

### Vsebina in vloga dohodka

Glede na svojo družbeno-ekonomsko vlogo in vsebino je dohodek v osnutku zakona opredeljen kot:

- materialna podlaga samoupravljanja in motiv zanj in za združevanje dela, pa tudi merilo za uspešnost dela;

- podlaga in vir sredstev v okviru novoustvarjene vrednosti v materialni proizvodnji;

- temelj in vsebina družbenega planiranja, uresničevanja skupnih interesov in razvoja družbeno-ekonomskih odnosov v združenem delu;

- podlaga in vir menjave dela med delavci v materialni proizvodnji, ki tak dohodek ustvarjajo v okviru novoustvarjene vrednosti in delavci družbenih dejavnosti.

### Princip povečevanja dohodka

Na podlagi poprej navedenega bi lahko rekli, da je dohodek nekakšen ključ za vrata združenega dela. Da pa bi ta ključ bil nenehno družbeno učinkovit, da se ne bi izrabil, ga je potrebno krepiti, ga stalno povečevati. Zato osnutek navaja osnovne principe (40. člen), po katerih delavci družbeni dohodek nenehno povečujejo, in sicer:

- z razvijanjem svojih delovnih sposobnosti, znanj, organizacije dela, z uporabo znanosti in tehnike, z vestnim izpolnjevanjem delovnih obveznosti itd.;

- z ekonomsko in družbeno smotrnim uporabljanjem vseh sredstev družbene reprodukcije;

- s prilagajanjem zahtevam domačega in tujega trga ter samoupravno dogovorjeni delitvi dela, in z medsebojnim usklajevanjem planov na podlagi tega.

### Dohodek kot motivacijska kategorija združenega dela

Dohodek v združenem delu ni sam sebi namen, vključen je kot družbeno-ekonomski motivacijska kategorija, ki naj zasnovano celote združenega dela pomaga uresničiti. Zaradi tega so delavci dolžni, da z določanjem meril v svojih samoupravnih aktih začrtajo take osnovne delitve dohodka (41. člen), ki bodo vzpodbujale:

- dosledno uresničitev načela delitve po rezultatih dela in s tem večjo produktivnost dela;

- ustrezno udeležbo osebnih dohodkov v rezultatih združevanja dela in sredstev in s tem nenehno ohranjanje interesa za večanje družbenega dohodka;

- ustrezno odvisnost osebnih dohodkov od skupnih rezultatov dela in poslovanja TOZD;

- tako notranjo organizacijo dela in odnosov v delitvi dohodka, ki bodo vzpodbujali delavčevu iniciativo za uspešno delo in večanje dohodka.

(Nadaljevanje na 4. strani)

### Družbenost dohodka

Le delavci v TOZD, ki so so delovali pri ustvarjanju dohodka (nove vrednosti), lahko odločajo o njegovem pridobivanju in delitvi (7. člen). Kljub temu dohodek ni last delavcev v TOZD, temveč je družben. Družben je zaradi vloge in vsebine, ki jo ima v združenem delu, pa tudi zato, ker ni le rezultat dela delavcev v TOZD, temveč so ga pomagali in omogočili ustvarjati tudi delavci v drugih družbenih dejavnostih.

Tako morajo delavci v TOZD pri razpolaganju z dohodkom upoštevati tudi širše družbene interese, ki so tudi omogočili, da se je dohodek sploh ustvaril.

Družbenost dohodka in dohodkovni odnosi so v osnutku nakazani tako, da omogočajo in zahtevajo preseganje dvojnosti interesov, ki se kaže v podvajanju interesa na NAS (interes TOZD) in DRUŽBEN interes. Preseganje te dvojnosti je zasnovano tako, da bo v uresničenem združenem delu NAS interes obnem vedno TUDI DRUŽBEN in obratno. (39. do 52. člen).

### ODNOSI PRI PRIDOBIVANJU DOHODKA

#### Štirje temeljni načini pridobivanja dohodka

Osntek pozna štiri temeljne načine pridobivanja dohodka (v okviru skupnega prihodka) TOZD (člen 53), in to naslednje:

- s prodajo proizvodov in uslug na domačem in tujem trgu, oziroma v okviru organizacije združenega dela;
- s svobodno menjavo dela;
- z udeležbo v skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev;
- s prejemi iz naslova kompenzacije, regresa, premije, dotacije in po drugih z zakonom, samoupravnim sporazumom ali pogodbo določenih podlagah.

Osntek torej ohranja tržni način kot eden izmed načinov (54. do 56. člen) pridobivanja dohodka. S svobodno menjavo dela pridobivajo dohodek delavci v družbenih dejavnostih preko SIS, pa tudi delavci v delovnih skupnostih v OZD in državnih organih (76. do 82. člen).

Pridobivanje dohodka z udeležbo v skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev pozna zakon v dveh podoblikah, in sicer kot:

- udeležbo v skupnem prihodu in
- udeležbo v skupnem dohodku.

#### Udeležba v skupnem prihodu

Delavci v TOZD pridobivajo dohodek z deležem v skupnem prihodu v tistih primerih, ko se TOZD v eni ali več DO, ki so med seboj reprodukcijsko povezane (fazna proizvodnja), dogovore o skupnem ustvarjanju in delitvi prihodka.

Dogovore se torej o skupni prodaji skupaj ustvarjenega izdelka, o delitvi tako ustvarjenega skupnega prihodka na prihodek vsake posamezne TOZD in sicer po količini njenega vloženega živega in minulnega dela, ki se oceni na podlagi osnov in meril, za katera se dogovore v samoupravnem sporazumu, v katerem določijo tudi odnose, iz-

hajajoče iz takega načina pridobivanja dohodka (60. do 64. člen).

Na ta način se urejajo dohodkovni odnosi tudi med trgovino in proizvodnjo.

#### Udeležba v skupnem dohodku

Udeležbo v skupnem dohodku pozna osntek v primerih tako imenovanih skupnih vlaganj. To je takrat, ko delavci določene TOZD združujejo svoje delo na (združenih) sredstvih drugih TOZD. Iz takega združevanja dela in sredstev ustvarjeni dohodek se deli med vse TOZD, katere so za njegovo pridobivanje združile ali delo ali sredstva kot minulo delo.

Pravica do deleža v skupnem dohodku se kaže v dveh oblikah, in sicer:

- kot povrnitev vrednosti združenih sredstev v višini kot so bila združena ali v revalorizirani višini po osnovah in merilih, ter v obliki kot to določijo s samoupravnim sporazumom;
- ter kot nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi, ki je lahko v naprej določenem znesku ali v višini določeni po merilih in v obliki kot to določijo s samoupravnim sporazumom.

Pravica do nadomestila za gospodarjenje preneha s povrnitvijo vrednosti združenih sredstev. Obe pravici (do povrnitve in do nadomestila) pa prenehata v roku, določenem s samoupravnim sporazumom, ne glede na to ali je vrednost združenih sredstev do tedaj vrnjena ali ne.

Medsebojne odnose pri ustvarjanju skupnega dohodka urejajo delavci TOZD s samoupravnim sporazumom. Ti se lahko pravici do povračila vrednosti in do nadomestila za gospodarjenje tudi odrečejo. (65. do 75. člen)

#### Svobodna menjava dela

Delavci v izvajalnih TOZD v okviru samoupravnih interesnih skupnosti in delavci v delovnih skupnostih, ki opravljajo posle skupnega pomena za TOZD (DPS, SIS, ipd.), pridobivajo dohodek v okviru skupnega prihodka, ustvarjenega s svobodno menjavo dela z delavci, ki njihove storitve uporabljajo.

Delavci v izvajalnih OZD, oziroma delavci v delovnih skupnostih, se morajo z delavci v OZD — uporabniki ali DPS o taki menjavi dela dogovoriti s samoupravnim sporazumom preko SIS ali neposredno.

#### Pridobivanje dohodka v samostojnih poklicih

Za delovne ljudi, ki z osebnim delom samostojno v smislu poklica opravljajo znanstveno, literarno, likovno, glasbeno, gledališko in drugo umetniško ali kulturno dejavnost oziroma advokatsko ali drugo poklicno dejavnost osntek določa načeloma isti družbenoekonomski položaj, kot ga imajo delavci v OZD.

Ti delovni ljudje lahko svoje delo združujejo in oblikujejočasne ali trajne delovne skupnosti, ki imajo načeloma enak položaj kot OZD.

Način, kako ti delovni ljudje pridobivajo dohodek in katere obveznosti poravnava iz njega se ureja s posebnimi zakoni (84. do 87. člen).

### ODNOSI PRI DELITVI IN RAZPOREJANJU DOHODKA

#### Ugotavljanje, delitev in razporejanje dohodka

Osntek zakona podrobneje obdeluje ustavno določbo, ki pravi, da je ugotavljanje dohodka v TOZD pravica in dolžnost delavcev v TOZD.

Kot širši pojem od dohodka pozna osntek prihodek. Dohodek TOZD dobimo po osnutku zakona takrat, ko od skupnega prihodka odštejemo:

- materialne stroške in
- stroške amortizacije.

Delavcu je zajamčena pravica, da s svojim odločanjem vpliva na višino posameznih materialnih stroškov in na obseg amortizacije s čemer vpliva tudi na višino dohodka.

Osntek povsem opredeljuje kaj se lahko šteje za vsebino materialnih stroškov (glej priloge).

Za mnoge izdatke, ki smo jih dosedaj večinoma prikazovali kot materialne stroške, osntek določa, da se morajo pokrivati iz dohodka. To naj bi preprečevalo neupravičeno večanje materialnih stroškov in s tem cen proizvodov.

Izrecno je navedeno, da se v materialne stroške ne morejo šteti izdatki za osebne dohodek in skupno porabo, izdatki za investicije, kot tudi ne prispevki, davki in druge datjave.

Glede amortizacije je potrebno omeniti, da zakon poleg amortizacije osnovnih sredstev določa tudi obvezo amortizacije licenc, izumov, inovacij, študij, analiz, projektov idr. Minimalne amortizacijske stopnje naj bi določal zakon, za večje pa bi se delavci sami sporazumevali v skladu z družbenimi plani in dogovori (88. do 97. člen).

#### Razporejanje čistega dohodka

Čisti dohodek dobimo takrat, ko od dohodka oddvojimo sredstva za zagotovitev skupnih in splošnih pogojev dela in družbenega razvoja (glej prilogo).

Čisti dohodek je tisti del dohodka, ki ga delavci svobodno razporejajo po samoupravnem sporazumu, ki mora upoštevati družbeno sprejeta merila in kriterije.

Čisti dohodek se izhodiščno razporeja za:

- osebne dohodke in skupno porabo;
- razširitev materialne podlage dela;
- ustvarjanje in obnavljanje rezerv.

V zvezi s tem zakon posebej določa, da morajo delavci dohodek, ki je rezultat posebnih ugodnosti na trgu, razporejati le v razširitev materialne podlage dela, če ni z zakonom določeno, da se uporabi za razvoj materialne podlage dela v eni izmed družbenopolitičnih skupnosti (98. do 108. člen).

#### DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE DELAVCEV

#### Načela pridobivanja osebnega dohodka

Osntek zakona usmerja delitev sredstev za osebne dohodke tako, da se upoštevajo že navedena načela delitve po delu in solidarnosti v izravnavanju

socialnih razlik. Za uresničitev tega so delavci dolžni določiti osnove in merila za to delitev, ki morajo biti družbeno usklajena.

Uzakonjuje se pravica do posebne nagrade delavcu, ki z inovacijo ali drugim vidikom ustvarjalnosti prispeva k povečanju dohodka.

Vsakemu delavcu se na podlagi dela jamči osebni dohodek najmanj v višini, ki mu zagotavlja materialno in socialno varnost. Zato so delavci dolžni iz čistega dohodka izločiti predvsem sredstva za pokrivanje najmanj svojih zajamčenih osebnih dohodkov. Če to ni mogoče, nadoknadijo razliko iz sredstev rezerv na ravni TOZD, DO ali DPS (109. do 117. člen).

#### Akontacija osebnega dohodka

Med letom dobivajo delavci akontacijo osebnih dohodkov za obdobja določena s samoupravnim sporazumom. Ta obdobja so lahko krajša od enega meseca, ne morejo pa biti daljša.

Z vsakim izplačilom akontacije osebnega dohodka se mora delavcu vročiti obračun letnega po vseh osnovah in merilih, po katerih je bila izračunana (118., 119. člen).

#### Končni obračun osebnega dohodka

Po ugotavljanju zaključnega računa TOZD bo po osnutku zakona moral biti vsakemu delavcu vročen v pisni obliki končni obračun njegovega osebnega dohodka, ki bo vseboval:

- znesek osebnega dohodka, prikazan po osnovah in merilih, po katerih je bila izvedena delitev sredstev za osebne dohodke;

- znesek sredstev, ki jih je iz svojih osebnih dohodkov združil za zadovoljevanje skupnih potreb, namensko prikazan;

- znesek sredstev, ki so bila iz njegovega osebnega dohodka izločena za splošno družbeno porabo;

- znesek dela sredstev skupne porabe, izločenih iz čistega dohodka TOZD, obračunan po delavcu;

- znesek čistega osebnega dohodka (120. člen).

Eden od namenov takega prikazovanja obračuna osebnega dohodka je, da delavec uvidi tudi svoj materialni interes za upravljanje s tistimi področji družbe, za katera s samoupravnim sporazumevanjem izdvaja svoj osebni dohodek.

#### IZKAZOVANJE DOHODKA

#### Prikazovanje dohodka in rezultatov dela

Z določili tega poglavja se odpravljajo dosedanje razprave in dileme o kazalcih, po katerih bi bilo najprimerneje prikazovati tako imenovano poslovno uspešnost oziroma rezultate dela. Zakon te kazalce naravnost določa in obenem dopušča možnost, da delavci poleg predpisanih, pri ugotavljanju rezultatov dela uporabljajo še druge pokazovalce.

Pri končni oceni rezultatov so delavci dolžni izhajati iz primerjave s preteklimi in planiranimi rezultati dela, kakor tudi z rezultati dela v sorodnih organizacijah in v družbenopolitičnih skupnostih nasploh (122. do 126. člen).

### Kazalci izkazovanja rezultatov dela

Kazalci, po katerih so delavci TOZD obvezni prikazovati rezultate svojega dela so naslednji:

- dohodek po delavcu;
- dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi;
- čisti dohodek po delavcu;
- akumulacija v primerjavi z dohodkom;
- akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom;
- akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi;
- osebni dohodek in sredstva za skupno porabo po delavcu;
- čisti osebni dohodek po delavcu (123. člen).

### Primeri uporabe kazalcev

Gornji kazalci rezultatov dela naj se razen ob zakonsko določenih rokih ugotavljajo tudi v primerih, ko:

- se sprejemajo samoupravni sporazumi o osnovah planiranja in sami plani;
- se pripravljajo in sprejemajo sporazumi in dogovori o cenah, ustvarjanju, razporejanju in delitvi dohodka;
- se sprejemajo odločitve o izvajanju nalog in ciljev po planih;
- se sprejemajo odločitve o razporejanju in delitvi dohodka oziroma čistega dohodka;
- se obravnavajo druga vprašanja pomembna za gospodarjenje in pridobivanje dohodka (127. člen).

### Knjigovodstvo in evidenca TOZD

Osnutek zakona določa, da se za vsako TOZD vodi posebno knjigovodstvo in ostala, za delo in odločanje, pomembna evidenca in to praviloma v delovni skupnosti na ravni DO (129. člen).

### Poslovanje z izgubo

Po osnutku zakona se šteje, da TOZD posluje z izgubo takrat, če po zaključnem računu ne ustvari dovolj dohodka, da bi pokrila obračunane in izplačane akontacije osebnih dohodkov oziroma zakonsko zajamčenih osebnih dohodkov. V tem primeru so delavci dolžni začeti s sanacijo (135. člen).

V 134. členu osnutek zakona opredeljuje tudi kdaj se šteje, da so v TOZD nastopile motnje pri poslovanju, dolžnosti delavcev in pristojnosti DPS v teh primerih.

### ORGANI DPS IN PRIDOBIVANJE TER DELITEV DOHODKA

#### Pravice, obveznosti in odgovornosti organov DPS

Osnutek navaja dolžnosti organov DPS, da ustvarjajo pogoje za samoupravne odnose v pridobivanju dohodka, za usklajevanje interesov pri planiranju in sporazumevanju ipd.

OZD, ki so z ukrepi teh organov prizadete se mora zagotoviti ustrezna kompenzacija.

Določajo se pristojnosti teh organov v primerih sanacije ali likvidacije OZD, ki slabo posluje (137 do 141. člen).

### MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

#### Delovno razmerje

Z vključitvijo tega področja v zakon o združenem delu se odpravljajo dosedanji posebni zvezni zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Osnutek zakona tudi ponovno uvaja izraz delovno razmerje, ki je pripravnejši za uporabo vsebinsko pa prav tako dober kot dosedanji (142. do 144. člen).

#### Sklenitev delovnega razmerja

Po osnutku se šteje, da je delavec sklenil delovno razmerje takrat, ko da pismeno izjavo, da je seznanjen:

- s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev v TOZD (to je novouvedeni samoupravni splošni akt);
- s samoupravnim sporazumom o urejanju medsebojnih razmerij delavcev v TOZD;
- z drugimi splošnimi akti, ki urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v TOZD ter
- da z njimi soglaša in jih sprejema (145. do 154. člen).

#### Sporazum o medsebojnih razmerjih

V osnutku je predvideno, da delavci v TOZD praviloma z enim samim samoupravnim sporazumom (o urejanju medsebojnih razmerij) uredijo naslednja področja iz medsebojnih razmerij:

- medsebojna razmerja v zvezi z začetkom, trajanjem in prenehanjem delovnega razmerja, sistemizacijo delovnih mest ipd.;
- osnove in merila za razporejanje in delitev dohodka v TOZD;
- osnove in merila za vrednotenje dela, za razdelitev sredstev, za osebne dohodke in način njihovega prikazovanja, obračunavanja in izplačevanja;
- obveznosti delavcev in odgovornosti za njih kršitve, ter postopki in izreki v teh primerih;
- varstvo pri delu, zaščita žensk in mladine, odmori, dopusti, izobraževanje itd. (155. člen).

#### Odgovornosti delavcev

Odgovornosti delavca iz medsebojnih razmerij so v osnutku določene kot disciplinske in materialne.

Taksativno se navaja, kaj se lahko šteje za težjo kršitev delovnih in drugih obveznosti (169. člen).

Za kršitve delovnih in drugih obveznosti se poleg trenutno zna-

nih, lahko delavcu izreče tudi disciplinski izrek v obliki denarne kazni. Primeri, ko je delavcu kot disciplinski ukrep izrečena denarna kazen, so opredeljeni v 171. členu osnutka.

Zakon ne omenja doslej možnih ukrepov, kot so: odstavitel delavca z vodilnega delovnega mesta in pogojno prenehanje lastnosti delavca, in naštevata naslednje možne ukrepe:

- opomin;
- javni opomin;
- razporeditev na drugo delovno mesto;
- denarna kazen,
- prenehanje delovnega razmerja (170. člen).

### Organi za urejanje medsebojnih razmerij

Z osnutkom zakona se odpravljajo dosedanji odbori za

medsebojna razmerja in njih funkcije prenehajo v pristojnosti delavskega sveta. Za izvrševanje določenih funkcij s tega področja lahko delavski svet imenuje komisije (157. člen).

V TOZD se ustanovi tudi posebna disciplinska komisija (172., 177. člen). Člane te komisije delavci neposredno volijo. Do 1/4 članov predlaga kot zunanje članke zbor združenega dela pristojne občinske skupščine. Dopusča se, da več TOZD v okviru DO oblikuje skupno disciplinsko komisijo. Komisija mora imeti sekretarja (pravnik).

Delavec, ki išče varstvo pravice, mora to zahtevati najprej znotraj TOZD in šele nato navzven npr. pred sodiščem združenega dela (187. člen).

## Gasilci na tekmovanju v Mariboru

V Mariboru je bilo 22. maja republiško tekmovanje gasilskih ekip v počastitev 8. kongresa GZ SRS, ki je bilo 5. junija v Novi Gorici (tam je bila tudi naša tekmovalna desetina).

V Mariboru je nastopilo 284 ekip iz vse Slovenije.

Naša desetina je tekmovala v skupini industrijskih gasilskih društev.

Najprej so se naši prijavi komisiji, ki je pregledala njihovo opremo in določila startno številko. Nato so počakali na vrsto za trodelno šolsko vajo, po tej pa so opravili še taktično vajo, ki je potekala takole: gašenje v zaprtem prostoru (z motorno brizgalno), gašenje z ročnimi gasilnimi aparati, navezovanje orodja ter plezanje po lestvi in skozi rov. Te vaje je ocenjevala za vsako disciplino po ena tričlanska komisija. Kriterija ocenjevanja sta bila čas in napake pri izvedbi.

### ZAHVALE

Ob upokojitvi in svojem odhodu iz kolektiva se vsem zahvaljujem za izkazano pozornost in naklonjenost, ter darila, vsem sodelavkam hvala. Posebno pa tov. Krmelejši za njeno uvidnost in dobroto, ki mi je stala na strani ob moji hudi bolezn. Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Emilija Kocen

Zahvaljujem se za poslano spominsko knjigo, ki ste jo izdali ob 40-letnici velike stavke slovenskih tekstilnih delavcev.

S tovariškimi pozdravi!

Tekstilni inštitut  
Maribor — P. O.

Iskreno se Vam zahvaljujem za spominsko publikacijo, ki jo je kolektiv Vaše tovarne izdal ob 40-letnici velike stavke slovenskih tekstilnih delavcev.

Z lepimi pozdravi

Narodna in univerzitetna  
knjižnica

### RAŠICA — RAŠICA

Občina Ljubljana-Siška letos že tretje leto proslavlja svoj občinski praznik, 22. junij, ki ga je izbrala v spomin na USTANOVITEV GLAVNEGA POVELJSTVA SLOVENSkih PARTIZANSKIH ČET v Bernardovi hiši na Vodnikovi cesti leta 1941. Letos praznujemo torej 35-letnico tega za vse Slovence pomembnega dogodka.

V letu 1947 je bilo občinsko praznovanje dokaj skromno. Lansko leto ob 30-letnici osvoboditve je bilo slavje že dosti bolj slovesno.

Letos poteka 35 let od požiga Rašice in tako se je odločitev o kraju letošnje občinske proslave ponudila kar sama, slikovita vas Rašica bo dan pred praznovanjem, tj. 25. junija dobila tudi dolgo željeno asfaltirano cesto.

V vsem tednu med 21. in 26. junijem so se vrstile prireditve po krajevnih skupnostih. 22. junija bo odprta nova vzgojno varstvena ustanova, za katero so bila sredstva zbrana iz samopriskpeva. V soboto, 26. junija bo slovensko zasedanje vseh delegatov občinske skupščine.

Na Rašici se je začela proslava 26. junija ob 10.30. Program je bil izredno pester.

31. 5. 1976 sta naša člana kolektiva, tovarišica Vikica Bratina in tovariš Bogo Modic, prejela SREBRNA ZNAKA Sindikatov Slovenije za dolgoletno požrtvovalno delo v sindikalni organizaciji.

ČESTITAMO

# Poročilo s študijskega potovanja

V času od 31. maja do 5. junija 1976 sva se udeležila študijskega potovanja, ki ga je organiziral IBM France — PIC, Pariz (IBM center za predelovalno industrijo) za jugoslovanske tekstilne organizacije združenega dela.

Namen potovanja je bil prikazati uporabo računalnikov pri planiranju in vodenju proizvodnje v predilnicah in tkalnicah. Potovanje je bilo organizirano za vodilne delavce iz proizvodnje, planskih služb in služb za EOP.

Ogledali smo si različne računalniške aplikacije v naslednjih tovarnah:

DESSO, Oss (Nizozemska)  
AABE, Tilburg (Nizozemska)  
CONCORDIA, Waregem (Belgija)  
DE POORTERE S.A., Mouscron (Belgija)

Na zaključku potovanja pa smo si ogledali demonstracijo TOSC (tekstilni operativni kontrolni sistem) v IBM — PIC v Parizu.

Tovarna »Desso« proizvaja predvsem talne obloge (različne vrste volnenih preprog, tufting, iglane talne obloge). Tu smo si ogledali spremljanje naročil s pomočjo centralnega računalnika in terminalov, ki so instalirani pri neposrednem uporabniku podatkov — prodajnem referentu.

Ta aplikacija je izvedena takole:

Prodajni referent ob prevzemu naročila (poštno, telegrafsko) s pomočjo terminala, ki ga sam upravlja, pregleda stanje naročenih artiklov. Na zaslonu dobi podatke o količini željenega artikla na zalogi, številke kosov in mesto skladiščenja posameznega kosa v regalnem skladišču. Kolikor ima željen artikel na zalogi, izda nalog za odpremo skladišču in obenem zmanjša zalogo za to količino, direktno s posegom preko terminala v centralni računalnik. Če željenega artikla ni na zalogi, je pa planiran v proizvodnji, dobi podatke, kdaj bo željena količina izdelana in to sporoči kupcu. Obenem to količino rezervira tako, da za druge prodajne referente ni več dostopna. Čeprav obstaja tudi ta možnost, da je naročilo nujno oziroma »vrinjeno« se je izogibajo v največji možni meri in vselej v soglasju s kupcem, za katerega so določene količine še neproizvedenih artiklov že rezervirane. To je samo ena od aplikacij, ki jih imajo razvite. Poleg tega vodijo zaloge, salda konte kupcev, OD, statistike o artiklih, prodajalcih, kupcih, stroških in še nekaj manjših aplikacij. Večina obdelav je on-line s terminali, tako da so podatki takoj dostopni. Instalirani imajo sistem IBM 370/125 692 K, 280 MB kapacitet zunanjega spomina in 13 terminalov za različne uporabnike. Z EOP so pričeli (prvi instalirani stroj) leta 1965. Prednost oziroma upravičenost take instalacije je po njihovem zatrjevanju, posebno še pri aplikaciji »Naročila« v hitrem, natančnem in korektnem poslovanju s kupci.

V tovarni »AABE«, kjer proizvajajo odeje, volneno blago za

plašče, ženske obleke, netkane tekstilije in podobno so nam prikazali planiranje, vodenje in kontrolo proizvodnje s pomočjo računalnika IBM S/3 in procesnega računalnika, ki sta med seboj direktno povezana. S/3, ki je uporabljen kot centralni računalnik ima približno 4—5-krat večjo zmogljivost, kot S/3 instaliran v »Dekorativni«.

Na tem sistemu s pomočjo le osnovnih datotek (zbirov podatkov): artikli, struktura artiklov, delovne operacije, kapacitete planirajo proizvodnjo glede na potrebe po: materialu, strojnem času, delavcih ipd. Izdelani plan pa natančno spremljajo in kontrolirajo s pomočjo S/7. Vsa proizvodna dokumentacija je namreč prirejena tako, da lahko delavec na posameznem delovnem mestu s posebno kartico in z enostavno aparaturo, nekakim mini terminalom sporoči direktno v centralni računalnik, kateri kos tkanine je končal neko delovno operacijo. Poleg tega imajo ob prehodu iz oddelka v oddelk avtomatske tehtnice, ki s pomočjo spremne kartice kosa, na kateri so snovni podatki o artiklu, št. kosa ipd. avtomatično beležijo težo tega kosa in so direktno povezane z računalnikom. Na ta način imajo v tovarni stalno natančno kontrolo o izvajanju plana, predvidena imajo »ozka grla« in podobno.

V tovarni »CONCORDIA« (proizvodnja tiskanih tkanin iz sintetične) in v tovarni »DE POORTERE S.A.« (proizvodnja plišev) imajo instaliran IBM S/7, ki je povezan z večjim sistemom s pomočjo kompatibilnega diska ali pa direktno. S sistemom S/7 registrirajo v tkalnici vse zastoje zaradi pretrgov votka ali osnove avtomatsko, za ostale zastoje pa delavec pri stroju pritisne ustrezno tipko na tastaturi in na ta način specificira zastoje. Sam sistem je programiran tako, da avtomatsko izpisuje izkoriščanje strojev v določenem časovnem obdobju (1 ura, 30 minut). Oddelkovodja pa ima tudi možnost vpraševati sistem o proizvodnosti grupe strojev, enega stroja, posameznega delavca ipd.

Ekonomsko upravičenost instaliranega sistema opravičujejo v Concordii z večjo dozežno produktivnostjo, v DE POORTERE S.A. pa z boljšo kvaliteto izdelkov.

Vse računalniške aplikacije, ki sva si jih ogledala so izvedene na visoki strokovni ravni z uporabo terminalov, kar občutno skrajša čas prenosa podatkov, vse spremembe so takoj ažurirane, odpade luknjanje za velik del podatkov, kar zmanjšuje število zaposlenih pri centralnem računalniku. Po drugi strani pa je potrebno instalirati dosti dodatne opreme (terminali) in priučili za delo z njimi direktne uporabnike.

Nekaj splošnih opažanj, ki so nam bile posredovane v diskusiji:

— Pred uvedbo takega načina vodenja proizvodnje je treba »prečistiti« proizvodni program. Vse malo donosne artikle je treba izvreči.

— Nasploh skrbeti za število artiklov, ki se izdelujejo.

— Za uspešno izvedbo takega projekta se morajo poleg delavcev v centru in neposredno prizadetih porabnikov angažirati tudi vsi vodilni delavci v podjetju.

— Planiranje je običajno »tekoče« za 1 teden, 6 tednov, 3 mesece. Obvezno računati s fiksnimi delovnimi dnevi.

— Plan je skrbno pripravljen, pri izvajanju pa zelo redko dopuščajo spremembo. V kratkih obdobjih 1 teden sploh ne.

— Ekonomsko upravičenost uvedbo takega načina vodenja proizvodnje iščejo predvsem v večji produktivnosti ali boljši kvaliteti izdelkov. Vsled tega natančno zbirajo vzroke zastojev in napak, te analizirajo in odpravljajo.

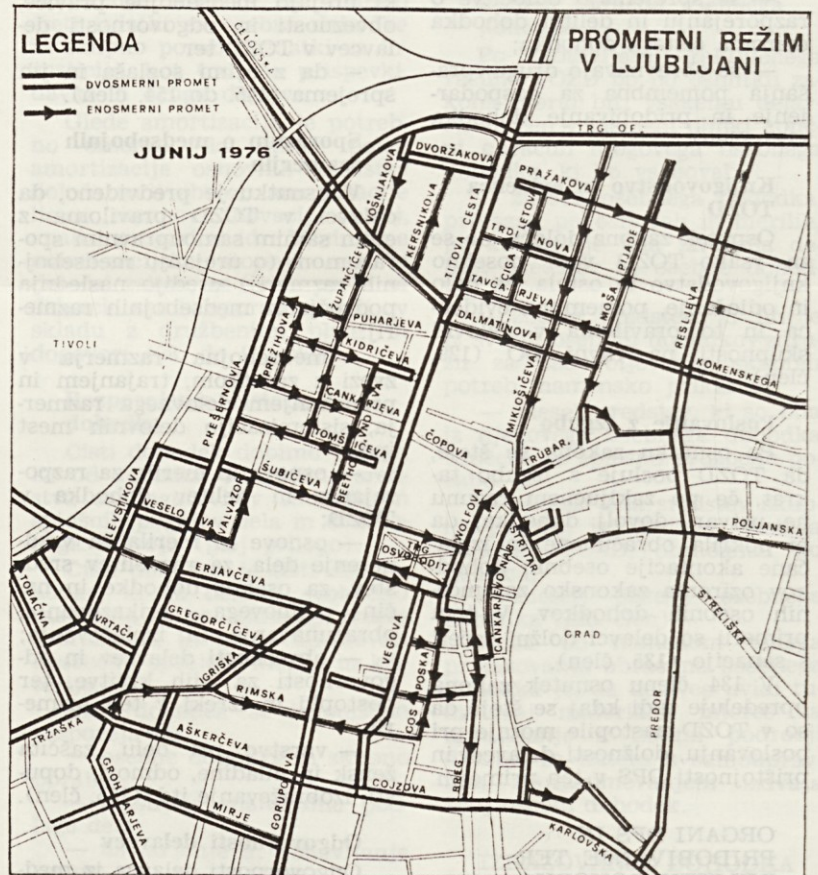
— Psihološki efekt človeka in računalnika zelo ugoden. (Concordia, De Poortere S.A.). Delavec zaupa podatkom v računalniku, ker lažje dokaže, da ni kriv za svojo neefikasnost (avtomatsko beleženje pretrgov osnove, votkov, ostali zastoji).

— Spremljanje naročil s takojšnjo dobavo oz. potrditev naročil s točnim dobavnim rokom v firmi »Desso« je pogojeno s proizvodnjo na zalogo.

— Spremljanje zastojev na stavah v tovarni Concordia in De Poortere omogoča izbiro najprimernejše surovine (za katere kvaliteto in pravočasno dobavo ni problema, saj tovarna De Poortere s 162 statvami nima skladišča surovin, ampak prejo dobi sproti), hitrosti stroja, posluževanje strojev, kar vse je pogoj za kvaliteto tkanine; z vsem tem pa izbiro najugodnejšega asortimana v proizvodnji, ki daje največji finančni učinek.

Jaki Zupan  
Marjana Gregorčič

## Poletni promet



### KRONIKA

#### VSTOPI:

Veren Štefan, kadr. splošna služba  
Tanjšek Franjo, šivalnica  
Peterca Janez, barvarna preje  
Paulič Mile, barvarna preje

#### Ravniki

Novak Verica, por. Zaletelj  
Burić Nada, por. Jamnik  
Klančar Marinka, por. Pajnič

#### ROJSTVA:

Blatnik Jelka — sin  
Tomažič Marija, Janez — sin  
Truden Nada, Slavko — hči

#### DELOVNI JUBILEJI:

Po 20: let Šraml Cilka, Žukovec Jožica, Trebušak Štefka

#### POROKE:

Strnad Bojan  
Bevc Karlinca, por. Strnad

Pismena opozorila je prejelo 14 delavcev.

## O ZAKONU, O ZAKONSKI ZVEZI IN DRUŽINSKIH RAZMERJIH

Pred kratkim sprejeti republiški zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih bo nadomestil vrsto sedanjih zveznih predpisov, ki urejajo zakonsko zvezo, razmerje med starši in otroki, premoženjska razmerja med zakonci, skrbništvo, rejništvo in del določil o pravnem postopku. Vsa omenjena družinska zakonodaja je sedaj zbrana v enem zakonu, ki združuje vlogo družine v Socialistični samoupravni družbi na novih temeljih, ki poudarjajo družbeno varstvo družine in otrok.

### Nekaj pomembnih novosti tega zakona:

Zakonska zveza je z zakonom opredeljena življenjska skupnost moža in žene, zakon pa s takšno zakonsko zvezo izenačuje tudi dalj časa trajajočo življenjsko skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze pa ni razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna.

Zakonska zveza temelji na svobodni odločitvi, na obojestranski čustveni navezanosti, vzajemnem spoštovanju, razumevanju in medsebojni pomoči. Bodoča zakonca pa bosta morala pred sklenitvijo zakonske zveze opraviti še eno pot. Obiskati bosta namreč morala zakonsko svetovalnico, kajti predložitev potrčila o tem obisku je obvezna ob prijavi za sklenitev zakonske zveze.

Prenehanje zakonske zveze povzroči smrt enega od zakoncev ali razglasitev za mrtvega ter razveza zakonske zveze. Slednja je možna na podlagi sporazuma zakoncev, če sta se spo-

rozumela o varstvu, vzgoji in preživljanju njunih otrok ter o preživljanju popolnoma neprekrbljenega zakonca. Priložiti morata pismen, overjen sporazum o delitvi skupnega premoženja in o tem, kateri zakonec bo imetnik stanovanjske pravice. Vsak zakonec sme zahtevati razvezo zakonske zveze; če je iz kateregakoli vzroka postala nevzdržna. Predhodni spravi poskus opravi pristojni organ občinske skupnosti socialnega skrbstva. Če zakonca, ki sta sporazumno predlagala razvezo zakonske zveze, ne prideta na spravi poskus, se šteje, da je njun predlog za razvezo umaknjen. Isto velja za tožnika, ki izostane, v tem primeru se šteje tožba za razvezo za umaknjeno. Do konca sodnega postopka lahko zakonca umakneta predlog za razvezo, tožnik pa svojo tožbo lahko umakne le do konca glavne obravnave, s privolitvijo toženca pa do pravnomočno končanega postopka. Po prenehanju zakonske zveze se skupno premoženje razdeli, pri čemer se šteje, da sta deleža zakoncev na tem premoženju enaka. Vsak od njiju seveda lahko dokaže, da je njegov delež večji.

Posvojitev otrok v novi zakonski ureditvi pomeni, da nastanejo med posvojencem in njegovimi potomci ter posvojiteljem in njegovimi sorodniki enaka razmerja kot med sorodniki. Posvojitev se ne more razveljaviti, posvojitelji pa se v rojstno matično knjigo vpišejo kot posvojenčevi starši.

Novi zakon bo začel veljati s 1. januarjem 1977. B. Ž. J.

# Predstavljamo vam delavce na posameznih delovnih mestih



TONČKA HRABAR —  
pomočnica skladiščnika  
pogonskega materiala

Tovarišica Hrabarjeva je zaposlena v Dekorativni že 27 let. Med temi delovnimi leti je za kratek čas ostala doma, ko je imela še majhne otroke.

Delo je začela v tkalnici za tkalskim strojem, potem je bila predelavka, osem let je delala kot skladiščnica pogonskega materiala v obratu B za Bežigradom.

Tovarišica Hrabarjeva je skupaj z možem vzgojila tri otroke, ki so že vsi pri kruhu. Je članica ZK. Med vojno so jo Nemci kazensko premestili v Kranj, kjer je delala v tovarni Inteks.

Imela je že več odgovornih družbenopolitičnih in samoupravljaljskih funkcij v tovarni, bila je med drugim tajnik in zapisnikar partijske celice, v komisiji za socialna vprašanja...

Delo v skladišču pogonskega materiala je že dolgoletna delovna praksa tovarišice Hrabarjeve. V obratu B je bila v skla-

dišču še sama, vendar je bilo tam neprimerno manj zaposlenih in manjši obrat kot je to dandanes v Dekorativni.

Delovne naloge v skladišču ima naslednje naloge: knjiženje, izknjiženje materiala, vsakomesečno planiranje porabe... v naslednjem mesecu, dnevna evidenca delovnih ur v pomožnih obratih, evidenca bolniških izostankov za pomožne obrate, mesečno urejanje obračunskih listov — skupnega seštevka delovnih ur... in gotovo smo še kaj izpustili.

Tovarišica Hrabarjeva je imela še pred kratkim desetčlansko družino — v hiši so bili vsi trije otroci z družinami, zdaj pa imajo že vsi svoja stanovanja, tako, da sta si tovarišica Tončka in njen mož po dolgih letih s posojilom Dekorativne nekoliko popravila in obnovila dom.

V najinem pogovoru me je tovarišica Hrabarjeva še posebej prosila naj zapišem, da se zahvaljuje sotovarišem v Dekorativni za razumevanje in dodelitev kredita.

B. Ž. J.

## TOVARIŠICA JOŽI JANUŠ — 30 LET V »D«

Začeli sva kot ponavadi z ajenjamo pogovore, če nas drugi sprašujejo, naj povemo kaj o sebi.

Rojena je bila leta 1927 na Dvoru pri Polhovem Gradcu.

V Dekorativno je prišla pozimi, leta 1946. Osemindvajset let je delala v tkalnici, sedem let je bila predelavka prav tam; sedaj pa je že tretje leto na delovnem mestu v šivalnici, ker je morala zamenjati stoječe delo s sedečim — zaradi nog. Pravi, da ji je bilo v začetku težko zapustiti tkalnico, da pa se je sedaj tu v šivalnici tudi že navadila in je zadovoljna.

Malo sem povprašala tovarišico Janušovo, koliko je v njeni delovni okolici še starih obrazov iz prvih let po vojni. Tovarišica Joži pravi, da jih lahko skoraj na prste prešteje, od mojstrov pa ni nikogar več.

Nad 10 let je delala tovarišica Januševa v treh izmenah in celo v štirih — dokler je trajal tak delovni režim.

Ima eno že odraslo, poročeno hči in sina, ki še študira.

V Trnovem so si v stavbi bivše kasarne uredili stanovanje (v

hiši je 64 strank) boji pa se, da bo imela težave, saj je slišati, da bi utegnili hišo preurediti v samski dom. Kam bi »dalik« stanujoče družine, še ne vedo.

Vedno se že pojavi nekaj, da ima človek nenehne skrbi — enkrat so to otroci, potem zdravje pa stanovanje... in tako minevajo leta.

Še posebno sem si zapomnila besede tovarišice Joži Janušove, ko mi je pripovedovala o neprimerljivih razlikah pri delu v tkalnici včasih in danes. Osemindvajset let je bila pri strojih in lahko ji verjamemo — včasih so tkalke neprenehoma plezale po stopničkah in samih strojih in navezovala niti — pa tudi težke kose blaga so prenašale. Pa tudi družbeno in delovno življenje je bilo tista prva leta bolj »domače«. Takrat je bila ob tovarni še ekonomija in, če ni bilo zelo nujnega dela ob strojih, so delavke včasih poprijele za delo tudi na polju. Pobirale so krompir, sušile seno...

Takrat je bilo obdobje koles in tudi Joži se je vozila vsako soboto domov v Dvor...

B. Ž. J.

## Napoved vremena za mesec Julij

To bo neprijeten poletni mesec, poln močnih padavin, hladnega in vetrovnega, oblačnega in nevihtnega vremena.

Od 1. do 12. Že v juniju značilno spremenljivo vreme se bo nadaljevalo v julij. Zaradi sovpadanja različnih zračnih mas preko Atlantika (največ preko Islandije) bo vedno znova nastopal nizki zračni tlak ter tako dopuščal zahodno-severozahodne vplive.

To vreme bo torej hladno in vlažno v nekaterih področjih bo prišlo sredi meseca do vremenskih neprilik in škode. Temperature bodo za ta letni čas razmeroma nizke. (Okrog 2. julija je pričakovati celo sneg v gorah).

Od 13. do 23. Soparno, težko vreme se bo sprevrglo v močne nevihte okrog 19. julija, ki utegnejo ponekod povzročiti poplave.

Od 24. do 27. V tem času se predvideva naraščanje zračnega tlaka in temperatur, ki se bosta širila iz juga Evrope. Vreme se bo polagoma ustaljevalo, le okrog 25. julija utegne biti močno nevihtno.

Od 28. do 31. Spet bo prišlo do poslabšanja vremena z nevihtami.

In še kratek pregled za avgust:

Postopno izboljšanje vremena. Okrog sredine meseca spet nevihte. Po 20. avgustu sončno in zelo toplo.

## KULTURA

KAJETAN KOVIČ

### LJUBEZENSKA

Na svetu je mnogo dobrih ljudi  
in mnogo velikih otrok  
in toliko dobrih rok.

Zivela je deklica, kdo ve kje —  
preveč širok je svet —,  
živela je deklica — kdaj —  
kdo ve,

tega je mnogo let.  
Zmeraj nemirna kakor nebo  
od prvih do zadnjih zvezd,  
ujela je v svojo drobno roko  
še svojo in mojo povest  
sredi sveta, kjer je mnogo ljudi  
in dvakrat toliko rok  
in v ljubezni mnogo velikih  
stvari  
za dvoje velikih otrok.

JANEZ MENART

### ALEGORIJA

V roki svinčnik, list pred mano.  
Luna, zvezde, mrak in mir.  
In neslišno, kakor misli,  
leže muha čez papir...  
Leže, leže čez vrstice,  
leno leže preko njih;  
kruha išče — kaj jo briga  
iz srca napisan stih!

## »DAN MLADOSTI« — »TITOV ROJSTNI DAN«

Tako kot vsako leto, smo se  
tudi letos 29. 5. zbrali skupaj s  
petim aktivom vojašnice Boris  
Kidrič, da bi praznovali največ-  
ji praznik mladih — 25. maj in  
Titov rojstni dan.

Proslavljanje 25. maja —  
rojstni dan tov. Tita je mladina  
prvič proslavila leta 1945. Tedaj  
je Kragujevska mladina prišla  
na idejo, da čestitke k rojstne-  
mu dnevu tov. Tita pošljejo na  
poseben način — s štafeto pa-  
lico, tako, da se v to akcijo vklju-  
či mladina vse Jugoslavije. To  
praznovanje pa je trajalo le do  
leta 1957. Od tedaj dalje se praz-  
nik praznuje dvojno kot simbol  
mlade generacije, to je »dan  
mladosti« in Titov rojstni dan.  
Na TITOVO željo se preimenuje  
tudi Titovo štafeto v »štafeto  
mladosti«.

29. maja so se že v zgodnjih  
jutranjih urah začela prva tek-  
movanja med našo DO in vo-  
jašnico Boris Kidrič. Tekmova-  
nja v (namiznem tenisu, odboj-  
ki, malem nogometu, streljanju  
in šahu), so se odvijala vse do-  
poldne, in sicer, nekatera v naši  
jami, nekatera v vojašnici.

Pohvaliti je treba predvsem  
športno komisijo, ki je tekmo-  
vanje dobro organizirala in pri-  
pravila, poleg tega pa so fantje  
dosegli tudi lepe rezultate.

Popoldanska proslava se je  
pričela ob 18. uri. Udeležilo se je  
je lepo število mladih iz DO, ter  
tekmovalci iz vojašnice. Po uvod-  
nem pozdravu je tov. Veselino-  
vič podelil prvouvrščenim eki-  
pam diplome, nato pa se je pričel  
pester kulturni program z  
recitacijami, skeči, za dobro raz-  
položenje in ples pa je poskrbel  
vojaški ansambel.

Sonja Kosec

### MOLIEROVE MODROSTI

— Kdor se drugim smeje, naj  
se zaveda, da bo žel, kar seje.

— Marsikdo išče, česar najti  
noče.

— Ljubezen je učitelj brez  
primere, nauči te, česar nisi znal  
nikoli in preobrazba duše v nje-  
ni šoli zvrši se često v hipu brez  
ovire.

— Ženska, če koga noče za  
moža, oboževanje rada mu do-  
voli.

— Učen trap bolj je trap ko  
trap neveden.

— Mar ni zaničevanja vredna  
šleva, kdor še odbit ljubezen  
razodeva?

— Nihče namenov vseh ne iz-  
vrši, dolga je pot od misli do  
dejanja.

## ŠPORTNA TEKMOVANJA OB DNEVU MLADOSTI 29. 5. 1976

Objavljamo vam rezultate tek-  
movanj, ki so jih imeli mladinci  
Dekorativne z vojaki vojašnice  
Boris Kidrič iz Šentvida v po-  
častitev dneva mladosti.

### NAMIZNI TENIS:

DEKORATIVNA —  
VP 2480/5 - BORIS KIDRIČ

Naglič Miha — Pintarič 0:2  
Markovič — Milanovič 2:0  
Veren — Štifter 2:0  
Kočanski — Gligar 2:0  
Naglič Miha — Milanovič 2:0  
Markovič — Štifter 2:0  
Veren — Gligor 2:0  
Kočanski — Pintarič 2:1  
Naglič — Štifter 2:0  
Markovič — Gligor 2:0  
Veren — Pintarič 2:0  
Kočanski — Milanovič 2:1  
Naglič — Gligor 2:1  
Markovič — Pintarič 0:2  
Veren — Milanovič 2:0  
Kočanski — Štifer 2:0

Skupni rezultat: Dekorativna  
— VP 2480/5 — Boris Kidrič 14:2

### TRIM LIGA V MALEM NOGOMETU

DEKORATIVNA : KOLESAR 6:3

Strelci golov za Dekorativno:  
Popovič 2, Domjanič, Lakner,  
Pečaver, Ugorak — vsi po en  
gol.

VIATOR tov. promet —  
DEKORATIVNA 1:3

Strelci golov za Dekorativno:  
Gajič 2, Ugorak 1.



### ODBOJKA:

DEKORATIVNA —  
VP 2480/5 - BORIS KIDRIČ

1. tekma — 15: 7  
2. tekma — 5:15  
3. tekma — 15:10

Skupni rezultat: 2:1 za Deko-  
rativno.

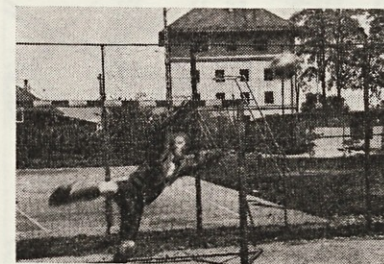
### MALI NOGOMET

DEKORATIVNA —  
VP 2480/5 - BORIS KIDRIČ

Igralci:  
Pečaver — Zdravkovič  
Ugarak — Ninkovič  
Popovič — Zekali  
Markovič — Mandič  
Damjanič — Petrovič  
Zebec — Stokjakovič  
Gajič — Josič  
Pšak — Gorjanc  
Roganovič



Skupni rezultat: 2:3 z dva-  
kratnim podaljškomo po 5 minut.



## STRELJANJE:

DEKORATIVNA —  
VP 2480/5 - BORIS KIDRIČ  
Strelci:

	krogov
Gregorčič	127
Veselinovič	130
Sankovič	145
Zebec	113
Maraš	160
Popovič	115
SKUPAJ	790

	krogov
Milošević	143
Kavčak	115
Ivkovič	105
Kikaš	133
Mandič	120
Nikič	71
SKUPAJ	687

Skupen rezultat: 790:687 za  
Dekorativno.

### ŠAH:

DEKORATIVNA —  
VP 2480/5 - BORIS KIDRIČ

Hodža Šačiri	1
Resnik Emil	0
Jenko	0
Gajič	0
Brajdič	1
Maksič	2
Đurđijevski	2
Spasovski	2

Skupno število točk za kasar-  
no »Boris Kidrič« je 15, za naše  
igralce pa je edino točko osvojil  
Šačiri Hodža z neodločenim  
rezultatom v prvi igri.

### KEGLJANJE:

DEKORATIVNA —  
VP 2480/5 - BORIS KIDRIČ

	kegljev
Čuden Janez	130
Mesner Dušan	185
Zebec	157
Popovič	143
Pečaver	203
Veselinovič	126
SKUPAJ	953

Dekorativna : VP 2480/5 —  
Boris Kidrič 953:1040.

## ŠPORTNA TEKMOVANJA OD DNEVU MLADIH ŠIŠKARJEV

V petek, 28. 5. 1976, je bila  
v kinu »Mojca« zaključna prire-  
ditev ob IX. tradicionalnem  
dnevu mladih Šiškarjev.

Pozdravni govor je imel tov.  
Marko Morel, predsednik MK  
ZSM Ljubljana.

Sledil je krajši kulturni pro-  
gram. Najbolj razveseljiv del je  
bila razglasitev rezultatov šport-  
nih tekmovanj v katerih so so-  
delovali tudi naši tekmovalci.

Vsekakor je treba pohvaliti  
vse naše tekmovalce, ki so se  
vztrajno borili za doseg čim  
boljših mest.

Osvajili smo tudi prvo mesto  
in sicer v »kegljanju — mladin-  
kek«.

Vsem tekmovalcem iskrene  
čestitke!

Veselinovič Brane